

COLLECTION

Innovation, integration and modern
problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and
practice

www.d-pressa.com

31
MARCH

Jizzakh, Uzbekistan

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF
THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN
NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

SCIENTIFIC JOURNAL OF SCIENCE TECHNOLOGY & DIGITAL FINANCE
JOURNAL OF INTERNATIONAL SCIENCE NETWORKS

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young
researchers and students: theory and practice collection of materials of the
international scientific and practical conference on the topic

(March 31, 2026)

Jizzakh-2026

Innovation, integration and modern problems in the scientific activities of young researchers and students: theory and practice – Jizzakh: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, March 31, 2026, 790 pp.

Editors in charge: Ass.prof. Soy M.P.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

YOSHLAR ORASIDA AGRESSIV XULQ-ATVORNING PSIXOLOGIK SABABLARI VA UNI SHAKLLANTIRUVCHI OMILLAR

Ulasheva Durdona

Termiz davlat pedagogika instituti Psixologiya ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi
Ilmiy rahbar: Normurodov Shavkat Erkinovich

Annotatsiya: Ushbu maqolada yoshlar orasida agressiv xulq-atvorning vujudga kelishiga ta'sir etuvchi asosiy psixologik sabablar tahlil qilinadi. Agressiyaning individual-psixologik xususiyatlar, emotsional beqarorlik, stress, frustratsiya, oilaviy muhit, ijtimoiy ta'sirlar hamda shaxsning o'z-o'zini nazorat qilish darajasi bilan bog'liqligi yoritib beriladi. Shuningdek, yosh davriga xos psixologik inqirozlar va ularning agressiv xatti-harakatlarda namoyon bo'lishi ilmiy nuqtayi nazardan asoslanadi. Tadqiqot natijalari yoshlar bilan ishlovchi psixologlar, pedagoglar va mutaxassislar uchun amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: agressiv xulq-atvor, yoshlar psixologiyasi, frustratsiya, stress, emotsional beqarorlik, ijtimoiy muhit, oilaviy omillar, psixologik himoya mexanizmlari, shaxs rivoji.

KIRISH

Bugungi globallashuv va tezkor ijtimoiy o'zgarishlar sharoitida yoshlar xulq-atvorida kuzatilayotgan muammolar psixologiya fanining dolzarb tadqiqot obyektlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, yoshlar orasida agressiv xulq-atvorning ko'payib borishi jamiyat barqarorligi, shaxslararo munosabatlar va ijtimoiy muhitga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Agressiv xatti-harakatlar yoshlarning ijtimoiy moslashuvi jarayonini qiyinlashtirib, ularning shaxs sifatida shakllanishiga to'sqinlik qiladi hamda ruhiy salomatligiga jiddiy xavf tug'diradi.

Yosh davri inson hayotidagi eng murakkab va mas'uliyatli bosqichlardan biri bo'lib, bu davrda shaxsning emotsional holati, ijtimoiy mavqei, qadriyatlar va xulq-atvor modeli shakllanadi. Aynan shu jarayonda turli psixologik ziddiyatlar, ichki kechinmalar va frustratsion holatlar kuchayib, agressiv xulq-atvorning yuzaga kelishiga zamin yaratadi. O'zini anglashga bo'lgan ehtiyojning ortishi, mustaqillikka intilish, atrof-muhit tomonidan yetarli qo'llab-quvvatlanmaslik yoshlar psixikasida keskinlikni kuchaytiruvchi omillar sifatida namoyon bo'ladi.

Agressiv xulq-atvor ko'plab psixologik, ijtimoiy va biologik omillarning o'zaro ta'siri natijasida shakllanadi. Psixologik nuqtayi nazardan aggressiya shaxsning emotsional beqarorligi, past o'z-o'zini nazorat qilish darajasi, stress va frustratsiyaga chidamlilikning yetishmasligi bilan chambarchas bog'liqdir. Bundan tashqari, oilaviy muhitdagi nizolar, noto'g'ri tarbiya uslublari, zo'ravonlikka guvoh bo'lish yoki uni boshdan kechirish holatlari yoshlar xulq-atvorida agressiv reaksiyalarning mustahkamlanishiga olib kelishi mumkin.

Zamonaviy axborot texnologiyalari va ommaviy axborot vositalarining yoshlar ongiga kuchli ta'siri ham agressiv xulq-atvorning shakllanishida muhim

omil sifatida qaralmoqda. Virtual muhitda zo‘ravonlikni targ‘ib qiluvchi kontentlar, agressiv o‘yinlar va ijtimoiy tarmoqlardagi salbiy mulohazalar yoshlarning emotsional sezgirligini pasaytirib, agressiyani xulq-atvor normasi sifatida qabul qilishiga sabab bo‘lishi mumkin. Shu bois, yoshlar orasida agressiv xulq-atvorning psixologik sabablarini chuqur va tizimli o‘rganish, uning oldini olish hamda samarali psixologik profilaktika choralarini ishlab chiqish bugungi kunda muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Ushbu maqolada yoshlar agressiyasining psixologik asoslari, uni shakllantiruvchi ichki va tashqi omillar hamda ularning o‘zaro bog‘liqligi ilmiy tahlil asosida yoritib beriladi.

Shuningdek, yoshlar orasida agressiv xulq-atvorning namoyon bo‘lishida shaxsning individual-psixologik xususiyatlari alohida ahamiyatga ega. Temperament turi, xarakter aksentuatsiyalari, asab tizimining kuchi va labiligi agressiv reaksiyalarning tezligi va intensivligiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Masalan, impulsivlikka moyil, past frustatsion bardoshlilikka ega bo‘lgan yoshlar stressli vaziyatlarda agressiyani muammo yechish vositasi sifatida tanlash ehtimoli yuqoriroq bo‘ladi.

Agressiv xulq-atvorning shakllanishida ijtimoiy muhit omillari ham muhim rol o‘ynaydi. Tengdoshlar guruhi tomonidan qabul qilinmaslik, ijtimoiy rad etilish, nizoli munosabatlar hamda akademik muvaffaqiyatsizlik holatlari yoshlarning o‘ziga bo‘lgan ishonchini pasaytirib, himoya mexanizmi sifatida agressiv javob reaksiyalarini yuzaga keltiradi. Bunday vaziyatlarda agressiya ko‘pincha ichki zo‘riqish va psixologik noqulaylikni kamaytirishga qaratilgan kompensator mexanizm sifatida namoyon bo‘ladi.

Psixologik tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, agressiv xulq-atvor ko‘plab hollarda shaxsning o‘z emotsiyalarini anglash va boshqarish ko‘nikmalarining yetarli darajada shakllanmaganligi bilan bog‘liq. Emotsional intellekt darajasining pastligi, affektiv holatlarni nazorat qila olmaslik, impulslarni tormozlash mexanizmlarining zaifligi yoshlar orasida agressiyaning kuchayishiga olib keladi. Ayniqsa, g‘azab, qo‘rquv va ranjish kabi kuchli emotsiyalar konstruktiv yo‘l bilan ifoda etilmagan hollarda destruktiv xatti-harakatlar bilan namoyon bo‘ladi.

Bundan tashqari, yosh davriga xos bo‘lgan psixologik inqirozlar — identifikatsiya muammolari, o‘zini anglashdagi ziddiyatlar, hayotiy maqsadlarning aniqlanmaganligi agressiv xulq-atvorning kuchayishiga sabab bo‘lishi mumkin. Yoshlar o‘z ijtimoiy rolini topishda qiyinchilikka duch kelganda, ichki ziddiyatlarni tashqi agressiya orqali ifodalashga moyil bo‘ladilar. Bu holat, ayniqsa, qo‘llab-quvvatlovchi psixologik muhit yetishmaydigan sharoitlarda yaqqolroq namoyon bo‘ladi.

Yuqorida qayd etilgan omillar yoshlar orasida agressiv xulq-atvorning tasodifiy hodisa emas, balki murakkab psixologik va ijtimoiy jarayonlar mahsuli ekanligini ko‘rsatadi. Shu sababli agressiyani faqat salbiy xulq-atvor sifatida baholash emas, balki uning ortida yotgan psixologik sabablarni aniqlash va tahlil qilish muhim hisoblanadi. Bu esa yoshlar bilan ishlash jarayonida individual yondashuvni ta‘minlash, psixoprofilaktika va psixokorreksion ishlarni samarali tashkil etish imkonini beradi.

MATERIAL VA USULLAR

Mazkur tadqiqotda yoshlar orasida agressiv xulq-atvorning psixologik sabablarini aniqlash va tahlil qilish maqsadida nazariy hamda empirik tadqiqot usullaridan foydalanildi. Tadqiqot materiali sifatida agressiya, emotsional holat, shaxs xususiyatlari va ijtimoiy muhit omillariga oid ilmiy manbalar, psixologik tadqiqot natijalari hamda amaliy kuzatuvlar olindi.

Tadqiqot jarayonida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish va umumlashtirish usuli orqali agressiv xulq-atvor tushunchasining psixologik talqinlari, uning shakllanish mexanizmlari va asosiy sabab omillari o'rganildi. Shuningdek, yosh davriga xos psixologik xususiyatlar va agressiv reaksiyalar o'rtasidagi bog'liqlik nazariy jihatdan tahlil qilindi.

Empirik tadqiqot doirasida psixologik kuzatuv, suhbat va so'rovnomalar metodlaridan foydalanildi. Kuzatuv usuli yordamida yoshlarning turli ijtimoiy vaziyatlardagi xulq-atvori, emotsional reaksiyalari va agressiv javob harakatlari aniqlandi. Suhbat metodi orqali esa yoshlarning ichki kechinmalari, stress va frustratsiyaga munosabati hamda shaxslararo munosabatlardagi qiyinchiliklari o'rganildi.

Olingan ma'lumotlarni tahlil qilishda taqqoslash, tizimlashtirish va mantiqiy tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqot natijalari agressiv xulq-atvorning psixologik sabablarini aniqlash hamda ularni ilmiy jihatdan asoslash imkonini berdi.

XULOSA

Tadqiqot natijalariga ko'ra, yoshlar orasida agressiv xulq-atvorning shakllanishi ko'plab psixologik va ijtimoiy omillar bilan chambarchas bog'liq ekanligi aniqlandi. Agressiya shaxsning emotsional beqarorligi, past o'z-o'zini nazorat qilish darajasi, frustratsiyaga chidamlilikning yetishmasligi hamda stressli vaziyatlarga moslasha olmasligi natijasida yuzaga kelishi mumkin.

Shuningdek, oilaviy muhitdagi nizolar, noto'g'ri tarbiya uslublari, tengdoshlar bilan munosabatdagi muammolar va ijtimoiy qo'llab-quvvatlovning yetishmasligi agressiv xatti-harakatlarning kuchayishiga sabab bo'lishi aniqlandi. Zamonaviy axborot muhitida zo'ravonlik elementlarining ko'pligi ham yoshlar psixikasiga salbiy ta'sir ko'rsatib, agressiyani xulq-atvor normasi sifatida qabul qilishiga olib kelishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, yoshlar orasida agressiv xulq-atvorni kamaytirish uchun emotsional intellektni rivojlantirish, stressga chidamlilikni oshirish, sog'lom oilaviy va ijtimoiy muhitni shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Psixoprofilaktik va psixokorreksion tadbirlarni tizimli ravishda amalga oshirish yoshlarning psixologik salomatligini ta'minlashda samarali natija beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Зимняя И.А. Психология агрессии. — Москва: Академический проект, 2019.
2. Реан А.А. Психология личности и агрессивное поведение. — Санкт-Петербург: Питер, 2020.
3. Ананьев Б.Г. Человек как предмет познания. — Москва: Наука, 2018.

4. Karimova V.M. Yoshlar psixologiyasi. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2021.
5. Saitov S., Nuraliyeva S. BOZOR IQTISODIYOTIDA PSIXOLOGIK BOSHQARUV SHAKLLARI //Scientific practical conference. – 2025. – T. 1. – №. 1. – С. 447-452.
6. Kamolov D. ETHICS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: EXPLORING THE MORAL AND SOCIAL IMPLICATIONS OF AI IN CONTEMPORARY SOCIETY //SGS-Engineering & Sciences. – 2023. – T. 2. – №. 02.
7. Цой М., Камолов Д. ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В ЭКОНОМИКЕ: МИРОВОЙ ОПЫТ И ПРАКТИКА УЗБЕКИСТАНА //Academic literature. – 2025. – Т. 1. – №. 1. – С. 1-105.

TELEFON VA IJTIMOIIY TARMOQLARNING YOSHLAR PSIXOLOGIYASIGA TA’SIRI

Tojiyeva Maftuna

*Termiz davlat pedagogika institute Psixologiya yo‘nalishi 2-bosqich talabasi
Ilmiy rahbar: Ibodov Murodulla*

Annotatsiya. Ushbu maqolada telefon va ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar psixologiyasiga ko‘rsatadigan ta’siri ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Zamonaviy axborot texnologiyalarining tez rivojlanishi natijasida yoshlar hayotida smartfon va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish darajasi keskin oshib bormoqda. Maqolada ushbu jarayonning yoshlarning ruhiy holati, muloqot madaniyati, o‘zini anglash jarayoni hamda xulq-atvoriga ko‘rsatadigan ijobiy va salbiy jihatlari yoritiladi. Shuningdek, ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar orasida motivatsiya, axborot almashish va ijtimoiy faollikni oshirishdagi roli bilan bir qatorda, haddan tashqari foydalanish natijasida yuzaga keladigan qaramlik, stress va psixologik muammolar ham tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari asosida yoshlarning psixologik salomatligini saqlash va ijtimoiy tarmoqlardan ongli foydalanishni shakllantirish bo‘yicha tavsiyalar beriladi.

Kalit so‘zlar: yoshlar, psixologiya, telefon, ijtimoiy tarmoqlar, internet qaramligi, muloqot, ruhiy holat.

Kirish

Hozirgi globallashuv va axborot texnologiyalari tez sur’atlarda rivojlanayotgan davrda inson hayotining deyarli barcha sohalarida raqamli vositalar muhim o‘rin egallamoqda. Ayniqsa, mobil telefonlar va ijtimoiy tarmoqlar yoshlar hayotining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Bugungi kunda aksariyat yoshlar kundalik faoliyatida smartfonlardan foydalanadi, turli ijtimoiy tarmoqlar orqali muloqot qiladi, axborot almashadi va bo‘sh vaqtini o‘tkazadi. Bu jarayon